„Biztonság Határok Nélkül”

Ismerd meg a veszélyes helyzeteket!

MELLÉKLET

VESZÉLYHELYZETEKRE FELKÉSZÍTŐ ISMERETTERJESZTŐ ANYAG

GYENGÉNLÁTÓ, ALIGLÁTÓ ÉS VAK GYERMEKEK RÉSZÉRE

Tartalomjegyzék

Előszó 4
Fogalmak 5
Miben tudunk segíteni a látássérülteknek? 5
A társaságunkban vak ember van 7
Mit tegyünk? 7
Mit ne tegyünk? 10
Veszélyhelyzeti tudnivalók látássérült gyermekek részére 11
Mi a katasztrófa? 11
Veszélyhelyzetek 11
A tűz elleni védekezés 14
Az égés feltételei 14
Tűzvédelem otthon 15
Megtörtént a baj, tűz keletkezett! Hogyan érezzük, hogy tűz van? 17
Az iskolai tűzriadó 18
Kik oltják a tüzet? Mit kell tudni a tűzoltókról? 19
Egyéb veszélyhelyzetek 20
Az árvíz és az árvíz elleni védekezés 20
Ha hirtelen jön az árvíz, mi a teendő? 21
Vihar 21
Otthoni előforduló veszélyek 21
Égési sérülés 21
Éles, szúró, vágó szerszámok, reszelők által okozott sérülés 21
Vegyszerek az otthonunkban 22
Közlekedjünk! 22
Épületbe érkezünk 23
Liftek 23
Szabadidő, sport 23
Túrázás 23
Nyári örömök 24

Fürdés 24
Téli örömök 25
Szánkózás 25
Felkészülést segítő kérdések 26
Felhasznált irodalom és weboldal 27

Előszó

Tisztelt Oktató! Kedves Tanuló!

Mindenki látott már sötét szemüvegben, fehér bottal, vakvezető kutyával közlekedő látássérült, vak embereket. Sokunkban egyből felmerül a kérdés, hogyan tudnánk nekik segíteni. Hogyan viselkedjünk velük úgy, hogy ne bántsuk meg őket, érezzék részünkről a határozottságot, a segítőkészséget és a jószándékú törődést.
Vajon ők hogyan tudnak biztonságosan élni, közlekedni a mindennapi életben, kisebb és nagyobb veszélyeknek kitéve magukat akár az otthonukban, akár iskolában, munkahelyen?

Ahhoz, hogy ezekre a kérdésekre válaszokat kapjunk bemutatjuk a látássérültek saját módszereit, amellyel „teljesnek mondható" életet élnek, Ezek mellett útmutatást szeretnénk adni, hogyan célszerű viselkednünk gyengénlátóval, aliglátóval vagy vak gyermek, felnőtt társaságában.

Az elkészült anyag további célja, hogy látássérült gyermekeknek szóló hasznos tudnivalókat összegezve segítséget nyújtson számukra a mindennapokban előforduló veszélyhelyzetek elkerüléséhez, kezeléséhez, illetve baj esetén követendő magatartásukhoz.

Ez a melléklet a kiegészítője a 6-10, 10-14, és 14-18 éves korosztálynak készült veszélyhelyzetekre felkészítő segédanyagnak, reméljük hasznos információval szolgál a mindennapi életben!

Tanulj, cselekedj, maradj biztonságban!

Jó munkát kívánunk!

A Szerzők

Fogalmak

A látássérült fogalom meghatározása többféle szempontból történhet, a legáltalánosabb megfogalmazás szerint:

Látássérült: az a személy, akinek a szembetegsége vagy a központi idegrendszer látásfunkciókat érintő betegsége miatt a látásteljesítménye oly mértékben csökkent, hogy az akadályt jelent számára a közlekedésben, a mindennapi életben (vásárlás, ügyintézés), az írás, az olvasás, a számítógép kezelése, a tanulmányok végzése vagy akár a pályaválasztás során.[1]

Gyengénlátó: az a személy, akinek az életvitelét nagymértékben akadályozza a csökkent látásteljesítmény, a gyengénlátó képes megtanulni írni és olvasni, gyakran használ látássegítő eszközöket.

Aliglátó: az a személy, aki minimális látással rendelkeznek fényt, nagyobb tárgyakat érzékelnek (fényérzékelők, nagytárgylátók, ujjérzékelők).

Vak: az a személy, akinek a látóképessége teljesen hiányzik, a fényt sem érzékeli (részleges vakság esetén a fényt látja, a fény forrásának irányát is meg tudja mondani).

Fontos kiemelni, hogy - a látássérülés mértékétől függetlenül - **a látássérült személyek esetében speciális képzésük okán egyéb érzékszerveik fejlesztése kiemelt szerepet kap**, úgymint a szaglás, az ízlelés, a hallás, a tapintás, a tájékozódási képesség, a memória, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék. A vak gyermekek verbális memóriája (hallás utáni) kiemelkedő, így a hallott információk jelentősen segítik őket. Ugyanakkor ez nem azt jelenti, hogy „szuper” képességeik vannak. Veszélyhelyzet esetén nekik speciális módon kell segítenünk, figyelembevéve látássérülésüket.

Miben tudunk segíteni a látássérülteknek?

Legfontosabb, hogy ne legyünk közönyösek, ha látássérült embert látunk tanácstalanul állni a környezetünkben (pl. az út szélén.) Menjünk oda, köszönjünk és informálódjunk, hogy szüksége van-e segítségre! Ha igen, kérdezzük meg, hogyan segíthetünk! Például átkísérhetjük egy forgalmas, de gyalogátkelőhely nélküli úton, segíthetünk a mozgólépcsőn, vagy csak megmondjuk neki, hányas számú busz jön, vagy jelezzük a számára, hogy az ő sorszáma következik az orvosi rendelőben.

[1] https://www.efiportal.hu/egeszsegugy/fogyatekossagi-tipusok/

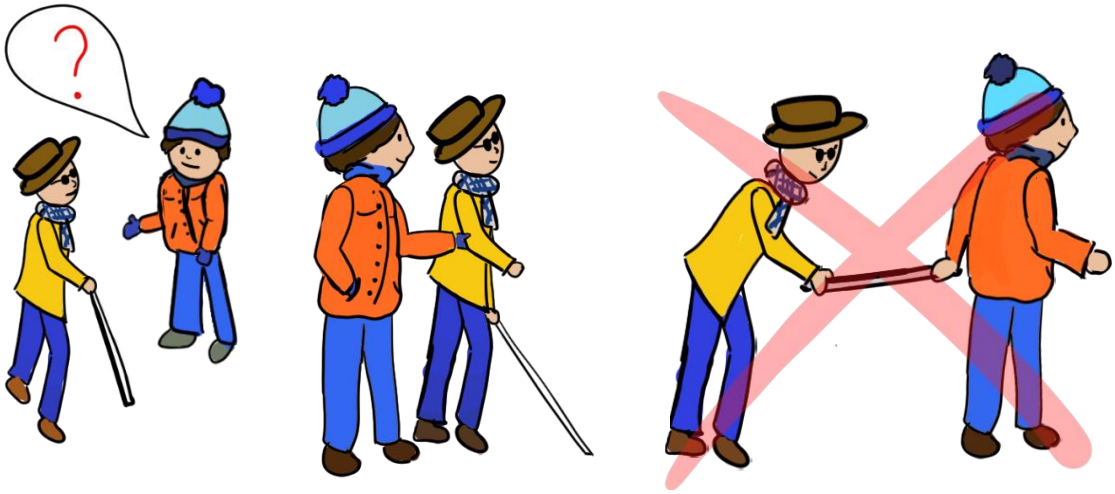

Fogjuk meg a könyöke fölött a karját gyenge mozdulattal és vezessük, ne „toljuk”.

Szóban is jelezzük a látássérült számára, hogy merre fordulunk (például balra), vagy ha valamit kikerülünk (előttünk lámpaoszlop van, balra kerüljük) és adott esetben jelezzük a távolságot (még 3 lépcsőfok, 2 méter stb.). Ezek idegen környezetben fontos információk a látássérültek számára. Határozottan adjuk meg a számukra szükséges információt, de nem szükséges hangosan beszélni, hiszen a hallásuk egészséges!

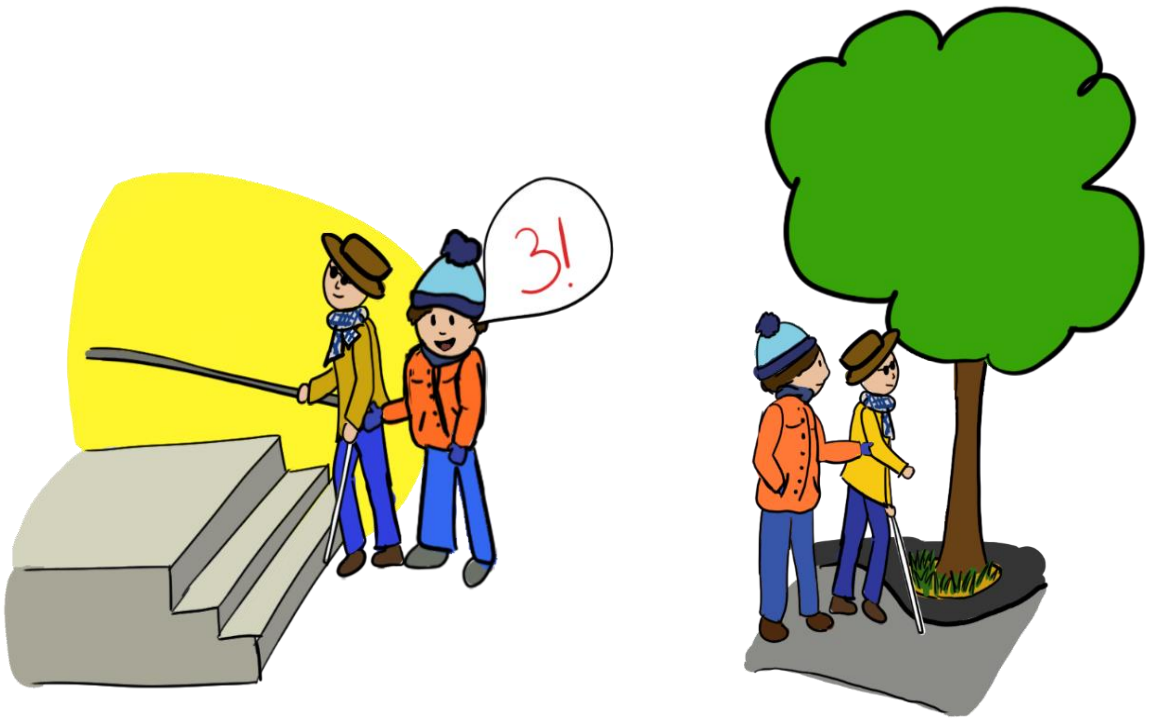

Ha nem szükséges a segítségünk, akkor ne legyünk erőszakosak, ne akarjuk mindenáron megoldani a problémáját, hiszen ő maga egyedül is képes megoldani a helyzetét!

A társaságunkban vak ember van

Mit tegyünk?

- Ne féljünk bizonyos szavak használatától (nézd meg, viszontlátásra, láttad valahol stb…)!
- Ajánljuk fel segítségünket, de ne segítsünk önkényesen!
- Ne hagyjuk „levegőben” állni, ha várakoznia kell, kísérjük valamilyen tereptárgyhoz, adjunk támpontot!
- Előre köszönjünk, ha szükséges elismételve saját nevünket is!
- Ne adjunk fel találós kérdést: „na, ki vagyok?”, mert ez kellemetlen helyzet elé állíthatja a látássérült személyt!
- Ha közvetlenül a látássérülthöz szólunk, mondjuk a nevét vagy érintsük meg!
- A látó tanulja meg, hogy ne lépjen el a vak ember mellől akkor, ha a vak személy még beszél hozzá – ha el akar menni mellőle, közölje ezt vele, és azt is, ha visszajött.
- Kézfogásnál mindig a látó nyújtsa először a kezét, így elkerülhető a vak személy tétova, céltalan mozdulata.
- A megszokott környezetben lévő bármilyen változtatásról tájékoztatni kell a látássérültet (átrendezték a szobát, vagy „csak” egy új virágállvány került valahova)!
- Fokozottan kell ügyelni a rend betartására! Ne rendezzük át önkényesen a terepet, figyeljünk, hogy a közlekedő útvonalakon ne legyenek akadályok!

- Székre való leültetés esetén a kezét finoman tegyük a szék kartámlájára, így tudni fogja, hogy merre áll a szék, hogyan tud helyet foglalni.

- Figyelmeztessük a közlekedés közben az útjába eső, (oldalról, magasból) lelógó tárgyakra (például fa ága, oszlop stb.)!

- Ajtón történő áthaladáskor a gyengénlátó legyen az ajtó zsanér felőli oldalán és először a látó ember megy át az ajtón. Tájékoztassuk, hogy az ajtó merre nyílik (például az ajtó kifelé nyílik jobbra)!

- Autóba beszállásnál mondjuk el, hogy merre néz az autó, melyik ajtaja van nyitva és vezessük oda! A látássérült a kezével kitapintja majd autó tetejét, tudni fogja, mennyire kell lehajolnia a beszálláshoz.

- Óvatosan figyelmeztessük, ha látássérüléséből adódóan nem veszi észre, hogy félregombolta az ingét, leette magát, elkenődött a sminkje stb.!